

בעניין:

התובע:

ע"י ב"כ עו"ד רלי לוי, ממשרד כהן לוי ושות', עורכי דין
מרחוב הארבעה 28 (בניין צפוני, קומה 23), תל אביב, 6473925
טל' 03-6964025 ; פקסי 03-6963972

וכן ע"י ב"כ עו"ד יצחק מימון
מרחוב הארבעה 21, תל אביב, 6473921
טל' 03-6514447 ; פקסי 03-6514448

- נ ג ד -

הנתבע:

בנק לאומי לישראל בע"מ

ע"י ב"כ עו"ד ממשרד יעקב סולומון ליפשיץ ושות', עורכי דין
מרחוב נתנזון 1, חיפה, 3303473
טל' 04-8140500 ; פקסי 04-8557038

מתייצב להליך:

היועץ המשפטי לממשלה

על ידי ב"כ עו"ד מפרקליטות מחוז תל-אביב (אזרחי)
רחוב מנחם בגין 154, בית קרדן, תל-אביב, 6492107, ת"ד 33051
טל' 073-3924829 ; פקסי 02-6468005 ממוחשב 02-6467863

עמדה מטעם היועץ המשפטי לממשלה

בהתאם להחלטות בית המשפט הנכבד מיום 19.5.2019, מיום 17.6.2019 ומיום 25.9.2019, ובהמשך להודעה בדבר התייצבותו להליך מיום 24.11.2019, מתכבד היועץ המשפטי לממשלה להגיש את עמדתו במחלוקת שנתגלעה בין הצדדים, כדלהלן.

בתמצית, עמדת היועץ המשפטי לממשלה היא כי בהתאם לחובות החלות על תאגיד בנקאי – בענייננו הנתבע, בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "**הבנק**") – בכל הנוגע לניהול סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור, רשאי הבנק לבדוק את ההסבר לגידול משמעותי בהיקף הפעילות של לקוחו ומשכד, אין פסול בדרישת הבנק מלקוחו – התובע, אשר נותן שירותים פיננסיים – להמציא חוות דעת של רואה חשבון חיצוני שתתייחס לנושאים שפורטו בסעיפים 2.1-2.4 ו-2.6 למכתב הדרישה של הבנק מיום 21.6.2018 (להלן: "**מכתב הדרישה**").

אשר לדרישת הבנק מהתובע להמציא חוות דעת של רואה חשבון חיצוני שתתייחס לנושא שבסעיף 2.5 למכתב הדרישה – יובהר, כי לעמדת היועץ המשפטי לממשלה אין מקום לדרוש חוות דעת כאמור לעניין רמת הציות של הלקוח בחובות מכוח משטר איסור הלבנת הון ומימון טרור. זאת, להבדיל מדרישה להמציא חוות דעת כאמור המתתייחסת לתשתית הציות ולתהליכים (ציון קיומם של תהליכי הדיווח, זיהוי, בדיקה מול רשימות, בקורות וכו'), אשר אין בה פסול.

■ העתק מכתב הדרישה של הבנק מיום 21.6.2018, מצ"ב ומסומן נספח 1.

א. רקע

1. עניינה של התובענה הוא דרישת הבנק, כי התובע – העוסק במתן שירותים פיננסיים (להלן: **"נש"פ"**), אשר הגיש בקשה לרישיון לרשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון אך אינו מחזיק ברישיון כנותן שירותים פיננסיים – ימציא חוות דעת של רואה חשבון חיצוני בדבר פעילותו בכלל, והסבר לגידול במחזורי הפעילות בפרט, כמו גם אישור רואה חשבון כי הלקוח עומד בתנאים המחויבים בהתאם לצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של נותני שירותי מטבע למניעת הלבנת הון ומימון טרור), תשע"ד-2014 (להלן: **"צו איסור הלבנת הון"**).
2. מנגד, טוען התובע, כי אין יסוד לדרישת הבנק, מאחר שהוא אינו מחויב להציג לבנק חוות דעת כדרישתו. לטענתו, הבנק אינו רשאי להתנות מתן שירות בנקאי כלשהו לתובע בהמצאת חוות דעת כאמור; סירובו של התובע להמציא את אותה חוות דעת אינו יכול לשמש טעם סביר לאי ניהול החשבון שלו על ידי הבנק; וכי הבנק אינו רשאי לדרוש מלקוחותיו לממן על חשבונם את עלות הכנת חוות הדעת.
3. אם כן, השאלה אשר עומדת במוקד העניין היא האם דרישות הבנק מהתובע – המצאת חוות דעת של רואה חשבון חיצוני בדבר פעילותו בכלל, והסבר לגידול במחזורי הפעילות בפרט וכן אישור עמידה בכללי ציות – כתנאי להמשך פעילות בחשבונו אצל הבנק הן סבירות?
4. ביום 17.6.2019 ניתנה החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב בהליך שבנדון, לפיה התבקשה עמדת היועץ המשפטי לממשלה בשאלות המתעוררות בהליך.

ב. המסגרת הנורמטיבית

5. אחד מעקרונות המאבק הבין-לאומי בהלבנת הון ומימון טרור, הוא גיוס הסקטור הפרטי למניעת פעילות זו וזאת בהתאם לסטנדרטים הבין-לאומיים שנקבעו על ידי ארגון ה-Financial Action Task Force (להלן: **"FATF"**). בהתאם, הוטלו חובות זיהוי, דיווח, בקרה וניהול רישומים על מוסדות פיננסיים.
6. לאור עובדה זו, בתי המשפט הכירו בכך שעל הבנקים הוטל תפקיד מעין ציבורי במלחמה בהלבנת הון ומימון טרור. לעניין זה ראו רע"א 6582/15 **עמותת איעמאר לפיתוח וצמיחה כלכלית נגד בנק הדואר** (פורסם בנבו, 1.11.2015) וכן ע"א 3497/13 **אימפריה יאסין להשקעות ומימון בע"מ נגד בנק הפועלים בע"מ** (פורסם בנבו, 11.11.2015).
7. תאגידים בנקאיים כפופים לצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשס"א-2001 (להלן: **"הצו הבנקאי"**) המטיל עליהם חובות למניעת הלבנת הון ומימון טרור. סעיף 2א לצו קובע חובה לבצע **"הליך של הכרת הלקוח"** לפי מידת הסיכון של הלקוח להלבנת הון ומימון טרור, ואף מפנה לצורך יישומו לכללים שקבע המפקח על הבנקים בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 411 בנושא **"מניעת הלבנת הון ומימון טרור וזיהוי לקוחות"** (להלן: **"נוהל 411"**).

8. לעניין זה, "הליך של הכרת הלקוח" כולל, בין השאר, בירור מקור הכספים, עיסוקו, מטרת פתיחת החשבון או ביצוע הפעולה, הפעילות המתוכננת בחשבון, ואם סורב מבקש השירות למתן שירותים בתאגיד בנקאי מסיבות הקשורות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור; לגבי תושב חוץ – גם בירור זיקתו לישראל ואם הוא איש ציבור זר; לגבי מי שהוא בעל עסק – גם סוג עסקיו.

9. נוהל 411 מחייב תאגידים בנקאיים לזהות את הלקוח ולהכיר באופן מעמיק את פעילותו של הלקוח, לבקר ולנטר באופן שוטף את פעילותו. זאת, על מנת להקטין את הסיכון שייעשה שימוש בתאגיד הבנקאי לצרכי הלבנת הון או מימון טרור.

10. בנוסף, בהתאם לסעיף 14 לנוהל 411, על התאגיד הבנקאי לעקוב אחר הפעילות בחשבון של לקוח, על מנת להחליט אם היא עולה בקנה אחד עם ציפיותיו לגבי הפעילות בחשבון ועם היכרותו את הלקוח, פעילותו העסקית ופרופיל הסיכון שלו ובמידת הצורך, נאותות מקורות הכספים בחשבון.

11. בהתאם להוראות המוזכרות לעיל, תאגידים בנקאיים נדרשים לקבוע נהלים פנימיים לצורך ניהול סיכונים, בין היתר, בנוגע למדיניות קבלת לקוחות, ניטור פעילות בחשבוניות, מתן שירות ללקוחות בהתאם לרמת הסיכון, קביעת מגבלות על פעולות מסוימות, סיום התקשרות עם הלקוח וכיו"ב (ראי סעיף 15 לנוהל 411).

12. יודגש, כי הליך "הכר את הלקוח" אינו מתחיל ומסתיים בפתיחת החשבון ללקוח, אלא מדובר בהליך אשר מתקיים באופן שוטף ביחס לחשבון הלקוח ולפעילות בו, וכי על פי סעיף 4(א) לנוהל 411, התאגיד הבנקאי נדרש לקבוע מדיניות לסיווג קבוצות לקוחות בסיכון גבוה.

13. הערכת הסיכון הגלום בלקוח ובפעילותו, המכונה גם "הסיכון המובנה" (inherent risk) מורכבת מסוג הלקוח ומסוג והיקף פעילותו.

לעניין סוג הלקוח, יש חשיבות לשאלה האם הלקוח הוא תאגיד או יחיד, תושב ישראל או תושב חוץ, שכיר או עצמאי, זיקתו של הלקוח לסניף והאם הוא איש ציבור.

לעניין היקף וסוג הפעילות – ככל שהיקף הפעילות הצפוי או הקיים בחשבון גדול יותר, כך גם הסיכון גדול יותר. ריבוי פעולות מעלה גם הוא את רמת הסיכון, שכן הוא מקשה על הניטור השוטף של הפעילות בחשבון.

מידת הסיכון הגלומה בסוג הפעילות מושפעת ממאפיינים כגון: חשבון פרטי או עסקי, פעילות במזומנים, העברות לחוץ-לארץ, פעילות בהמחאות, פעילות מול מדינות בסיכון גבוה להלבנת הון ולמימון טרור, היגיון כלכלי או עסקי בפעילות, בנקאות קורספונדנטית, בחינה האם הלקוח פועל עבור עצמו או עבור צדדים שלישיים, וכו'.

14. הצעדים שעל תאגיד בנקאי לנקוט כחלק מניהול הסיכונים הם:

א. לזהות ולהעריך את הסיכון הגלום בפעילות;

ב. לנקוט בצעדים להפחתת הסיכון (risk mitigation).

15. במילים אחרות, עומדות לבנקים מספר דרכים להפחתת הסיכון המובנה בלקוח ובפעילותו:

א. ביצוע הליך "הכר את הלקוח" מוגבר, הכולל בירור מעמיק לגבי פעילות הלקוח, וכן דרישת מסמכים ואסמכתאות (גם של צדדים שלישיים) לגיבוי הסברי וטענות הלקוח, וזאת טרם ביצוע הפעולה;

ב. דיווח על פעילות בלתי רגילה לרשות לאיסור הלבנת הון לפי סעיף 9 לצו הבנקאי; יובהר, כי הדיווח לרשות אינו חזות הכול מבחינת ניהול הסיכונים של התאגיד הבנקאי ואינו ממצא את קשת הצעדים אותם נדרש התאגיד הבנקאי לנקוט. קיימות נסיבות בהן גם כאשר מדובר בפעולה בודדת, ובוודאי כאשר הפעילות הבלתי רגילה של הלקוח נמשכת ואף גדלה, התאגיד הבנקאי נדרש לנקוט בצעדים נוספים.

ג. ניטור מוגבר של הפעילות בחשבון באמצעות הוספת בקורות והגדלת תדירותן;

ד. קביעת מגבלות על היקפי פעילות מסוימת – הגבלת פעילות הלקוח, למשל בדרך של הגבלת סכומי הפעילות או הגבלת סוגי הפעילות (או שניהם);

ה. איסור על סוגי פעולות מסוימות;

ו. סגירת החשבון ללקוח קיים או אי ביצוע פעולה או סוגי פעולות שהן כמובן צעדים קיצוניים יותר, אך מהווים בהחלט חלק מהצעדים האפשריים, עת הלקוח מסרב לשתף פעולה עם התאגיד הבנקאי, כאמור בסעיף 50 לנוהל 411 אשר עוסק בסירוב הסביר לפתוח חשבון או לבצע פעולות עבור הלקוח, והנותן את הכלים בידי התאגיד הבנקאי לכך. זאת, כאשר יש לבנק יסוד סביר להניח כי הפעולה קשורה להלבנת הון או למימון טרור, וכן כאשר הלקוח אינו משתף פעולה עם התאגיד הבנקאי. אי שיתוף פעולה יכול לבוא לידי ביטוי למשל באי המצאת אסמכתאות והסברים נדרשים לפעילות וכן בניסיון לעקוף מגבלות שהטילו על פעילותו התאגיד הבנקאי. ברי, כי השימוש בסעיף זה צריך להיעשות במשורה ובמקרים המתאימים בלבד, לאור החובה של תאגיד בנקאי ליתן שירותים בנקאיים, כאמור בסעיף קטן 2(א) לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 (להלן: "חוק הבנקאות").

16. במסגרת הערכת סיכונים לאומית בתחום הלבנת הון שנערכה בישראל,¹ וממצאיה אשר אומצו על ידי היועץ המשפטי לממשלה וצוות ההיגוי שהוא עומד בראשו, וכן על ידי הוועדה המתמדת,² זוהה השימוש בנותני שירותי מטבע כתחום בסיכון גבוה להלבנת הון. הערכת הסיכונים נועדה לסייע למגזר הפרטי לזהות את סיכונים הלבנת ההון במדינה, להבין את הסיכון הפוטנציאלי של תופעות אלה למערכת הפיננסית ולהכיר את הפעולות הננקטות על ידי המדינה כדי להתמודד עם סיכונים אלה. בנוסף, הערכת הסיכונים נועדה לשמש כבסיס לקביעת מדיניות בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור, וכן להחלת גישה מבוססת סיכון.

17. תאגידים בנקאיים, ככל המוסדות הפיננסיים, נדרשים ליישם בפעילותם גישה מבוססת סיכון. גישה זו דוגלת בבחינת כל מקרה לגופו ואי נקיטת צעדים באופן גורף לגבי סקטורים או אוכלוסיות שלמות, מבלי להתחשב ברמת הסיכון של הלקוח הספציפי. לפיכך, כאשר לקוח מסווג בסיכון גבוה, נדרש התאגיד הבנקאי לנקוט בצעדים מוגברים לצורך התמודדות והפחתת הסיכון.

¹ <https://www.justice.gov.il/Units/HalbantHon/Pirsumim/Pages/RiskManagement.aspx>

² צוות העל והוועדה המתמדת הוקמו מכוח החלטת ממשלה 4618 בנושא "המאבק בפשיעה החמורה ובפשע המאורגן ותוצריה" (2006).

18. יובהר, כי גישה מבוססת סיכון משמעה לסייע למוסדות פיננסיים לנהל בצורה אפקטיבית את הסיכונים הפוטנציאליים של הלבנת הון ומימון טרור.
19. למען השלמת התמונה יצוין, כי במסגרת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016 (להלן "**חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים**" או "**החוק**"), הוקם מאסדר פיננסי לפיקוח על נותני שירותים פיננסיים. לעניין נותני שירות בנקס פיננסי, החוק נכנס לתוקף ביום 1 באוקטובר 2018, אולם טרם תוקן צו איסור הלבנת הון בעניינם.³ האסדרה של מתן שירותי אשראי, הכוללת גם פעילות של ניכיון שטרות, נכנסה לתוקפה ביום 1 יוני 2017 וצו איסור הלבנת הון בעניינה נכנס לתוקפו בחודש מרץ 2018.
20. במסגרת סמכותה לפי החוק, רשות שוק ההון היא הגורם האמון על פיקוח על נותני שירותים פיננסיים בכל הנוגע להבטחת ניהולם התקין וליישום החובות החלות עליהם מכוח החוק. סמכות זו כוללת, בין היתר, את הסמכות לתת הוראות הנוגעות לדרכי היישום וההפעלה של החובות, ולמנות מפקחים לצורך ביצוע ביקורות על הגוף המפוקח על מנת לברר האם הוא מציית להוראות משטר איסור הלבנת הון החלות עליו, ובמסגרת זו לדרוש מידע ומסמכים המתאימים לפעולותיו.
- אם מתברר, כי נותן השירות הפיננסי הפר את החובות החלות עליו מכוח החוק, רשאי הממונה לזמן אותו לוועדת עיצום כספי הפועלת מכוח תקנות איסור הלבנת הון, התשס"ב-2001 ובמידת הצורך, להטיל עליו עיצום כספי בגין הפרת הוראות החוק, ובמקרים המתאימים אף לבטל את הרישיון או להתנות בו תנאים.
21. ככל שעסקינן בפעילות מול גופים שאינם מצויים תחת אסדרה רגולטורית, לרבות אסדרה בהיבטי מניעת הלבנת הון ומימון טרור, או שהאסדרה בעניינם אינה מספקת, הרי שקיים סיכון מובנה בפעילותם, ולפיכך נדרשת בקרה מוגברת מצד המוסדות הפיננסיים.
22. לפיכך, כאשר תאגיד בנקאי סבור למשל, שהלקוח הוא לקוח בסיכון גבוה, או שפעילותו של לקוח אינה עולה בקנה אחד עם ציפיותיו לגבי הפעילות בחשבון, או שקיים חשש בנוגע למקור הכספים בחשבון, עליו לנקוט אמצעי בקרה מוגברים. כאמור אמצעים אלה כוללים, בין היתר, דרישת מסמכים, ניטור פעילות מוגבר, דיווח על פעולה בלתי רגילה לרשות לפי סעיף 9 לצו הבנקאי, קביעת מגבלות על פעילות בחשבון, סגירת החשבון ועוד.
23. ודוק, החובה לנהל את סיכוניו ולנקוט בפעולות מפחיתות סיכון, בהתאם למידת הסיכון ובהתאם להוראות שמפרסם בנק ישראל אינה מוטלת על הלקוח, אלא על התאגיד הבנקאי.

ג. מן הכלל אל הפרט

24. כפי שעולה מכתבי הטענות, כמו גם מהודעות הצדדים, עמדת הבנק היא, כי התובע – העוסק בתחום שבעבר כונה מתן שירותי מטבע, ואשר פעילותו כוללת כיום הענקת שירותים פיננסיים ומתן שירותי אשראי, לרבות ניכיון שיקים ושירותי המרת מטבע – מסווג ברמת סיכון גבוהה.

³ טיוטת צו הונחה על שולחנה של ועדת הכספים בשלהי 2018 אך בעקבות התפזרות הממשלה והבחירות לכנסת ה-21 וכן ה-22 טרם נדונה בוועדה.

זאת, עקב אופי פעילותו ובשל הגידול המשמעותי במחזורי הפעילות בחשבונו בשנים האחרונות, כתוצאה מעליה בכמות ובסכום השיקים המופקדים בחשבון וכן במשיכת מזומנים בחשבון בצורה יוצאת דופן. לעמדת הבנק, אופי והיקף פעילותו של הנשיא והשירותים אותם הוא מעניק מעוררים חשש בנוגע לפעולות ולכספים שמקורם אינו ידוע לבנק ואשר ייתכן וכוללים, ביודעין או שלא ביודעין, פעולות הלבנת הון ומימון טרור.

25. לטענת הבנק, בשל כך הוא ביקש מהתובע להמציא לו חוות דעת של רואה חשבון חיצוני אשר תכלול תיאור מפורט של הפעילות ומבנה העסק, התייחסות לטיב הפעילות והשירותים הכלולים בעסק, פרטי הלקוחות העיקריים וככל וקיימת פעילות מול הרשות הפלסטינאית, אזי נדרש לקבל פירוט נרחב לגביה.

כמו כן ביקש הבנק, כי חוות הדעת תתייחס לכוח האדם והגורמים המועסקים בעסק, הסבר להתנהלות העסק כעוסק מורשה, הסבר לגידול במחזורי הפעילות בשנים האחרונות כעסק, אישור הגשת דיווחים תקינים לרשויות המס כנדרש וכן תאשר כי הלקוח עומד בכל התנאים המחויבים בהתאם לצו איסור הלבנת הון, שהיה בתוקף בזמן שליחת המכתב מהבנק.

במסגרת זו, דרש הבנק פירוט באשר לתהליכי הדיווח שמבצע הלקוח לרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, תהליך זיהוי הלקוחות, KYC (Know Your Customer), בדיקה מול הרשימות ואופן תהליכי הניטור והבקרה והתנה את המשך הפעילות בחשבון בהמצאת חוות הדעת.

26. בהתבסס על כתבי טענות הצדדים שעמדו לפני היועץ המשפטי לממשלה, ולאור המסגרת הנורמטיבית והחובות החלות על תאגיד בנקאי בכל הנוגע לניהול סיכונים איסור הלבנת הון ומימון טרור, סבור היועץ המשפטי לממשלה כי הבנק רשאי לבדוק את ההסבר לגידול משמעותי בהיקף הפעילות של לקוחו ומשכך, אין פסול בדרישת הבנק מלקוחו – התובע, אשר נותן שירותים פיננסיים – להמציא חוות דעת של רואה חשבון חיצוני שתתייחס לנושאים שפורטו בסעיפים 2.1-2.4 ו-2.6 למכתב הדרישה.

27. אשר לדרישת הבנק מהתובע להמציא חוות דעת של רואה חשבון חיצוני שתתייחס לנושא שבסעיף 2.5 למכתב הדרישה⁴ – יובהר, כי לעמדת היועץ המשפטי לממשלה אין מקום לדרוש חוות דעת כאמור לעניין רמת הציות של הלקוח בחובות מכוח משטר איסור הלבנת הון ומימון טרור, שכן דרישה זו חורגת ממסגרת תפקידו של רואה חשבון וממילא אין לרואה חשבון את הכלים והידע לבדוק זאת, זאת להבדיל מדרישה להמציא חוות דעת כאמור המתייחסת לתשתית הציות ולתהליכים (ציון קיומם).

ד. סוף דבר

28. כאמור, במסגרת המאבק בהלבנת הון ובמימון טרור, גויס הסקטור הפרטי כאחד משומרי הסף, ולשם כך הוטל על תאגידים בנקאיים תפקיד מעין ציבורי במלחמה בהלבנת הון ומימון טרור. במסגרת זו, כפופים הם להוראות הצו הבנקאי המטיל עליהם חובה לבצע באופן סביר

⁴ חוות דעת כאמור, כי הלקוח עומד בכל התנאים המחויבים בהתאם לצו איסור הלבנת הון, תוך פירוט בנוגע לתהליכי הדיווח שמבצע הלקוח לרשות לאיסור הלבנת הון, תהליך זיהוי לקוחות – KYC (Know Your Client), בדיקה מול הרשימות ואופן תהליכי הניטור והבקרה.

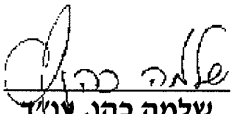
הליך של הכרת הלקוח לפי מידת הסיכון של הלקוח להלבנת הון ומימון טרור. הליך זה כולל, בין השאר את, בירור מקור הכספים, עיסוקו של מקבל השירות, מטרת פתיחת החשבון או ביצוע הפעולה, הפעילות המתוכננת בחשבון, ואם סורב מבקש השירות למתן שירותים בתאגיד בנקאי מסיבות הקשורות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, ולגבי מי שהוא בעל עסק – גם סוג עסקיו. בנוסף, נוהל 411 מחייב את התאגיד הבנקאי לבקר ולנטר את הלקוח באופן שוטף ולעקוב אחר הפעילות בחשבונו על מנת לברר האם הלקוח הוא לקוח בסיכון גבוה, או שפעילותו של הלקוח אינה עולה בקנה אחד עם ציפיותיו לגבי הפעילות בחשבון, או שקיים חשש בנוגע למקור הכספים בחשבון, ואם כן, עליו לנקוט באמצעי בקרה מוגברים, הכוללים, בין היתר, הליכי זיהוי מוגברים, דרישת מסמכים, ניטור פעילות מוגבר ועוד.

29. עם כן, לעמדת היועץ המשפטי לממשלה האחריות לבירור הסיכון מוטלת על התאגיד הבנקאי. משכך, על הבנק לנקוט באמצעים סבירים ומידתיים במסגרת הליך בירור הסיכון. דרישת הבנק למסמכים והסברים נוספים מהלקוח מסייעת לו בגיבוש החלטתו בנוגע לסיכון הנובע מפעילות הלקוח, והינה חלק מההליך הנדרש לביצוע על ידי הבנק ולשם הנחת דעתו.

30. גידול משמעותי במחזור הפעילות של לקוח, עליה משמעותית בכמות ההמחאות המופקדות בחשבון וסכומן ומשיכת מזומנים בחשבון בצורה יוצאת דופן, יכולים להצביע על פעילות חריגה בחשבונו ועל פעילות בעלת סיכון מוגבר המצריכה מהתאגיד הבנקאי לקבל הסבר מהלקוח באשר למטרות הפעילות, לרבות קבלת אסמכתאות רלבנטיות בדמות חוות דעת רואה חשבון.

31. לפיכך, בהתבסס על כתבי טענות הצדדים שעמדו לפני היועץ המשפטי לממשלה, ולאור המסגרת הנורמטיבית והחובות החלות על תאגיד בנקאי בכל הנוגע לניהול סיכונים איסור הלבנת הון ומימון טרור, סבור היועץ המשפטי לממשלה שרשאי הבנק לבדוק את ההסבר לגידול משמעותי בהיקף הפעילות של לקוחו ומשכך, אין פסול בדרישת הבנק מלקוחו – התובע, אשר נותן שירותים פיננסיים אך אינו מחזיק ברישיון כנש"פ מטעם רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון – להמציא חוות דעת של רואה חשבון חיצוני שתתייחס לנושאים שפורטו בסעיפים 2.1 - 2.4 ו-2.6 למכתב הדרישה של הבנק.

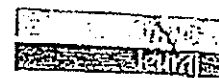
32. אשר לדרישת הבנק מהתובע להמציא חוות דעת של רואה חשבון חיצוני שתתייחס לנושא שבסעיף 2.5 למכתב הדרישה – יובהר, כי לעמדת היועץ המשפטי לממשלה אין מקום לדרוש חוות דעת כאמור לעניין רמת הציות של הלקוח לחובות מכוח משטר איסור הלבנת הון ומימון טרור. זאת, להבדיל מדרישה להמציא חוות דעת כאמור המתייחסת לתשתית הציות ולתהליכים (ציון קיומם של תהליכי הדיווח, זיהוי, בדיקה מול רשימות, בקרות וכו'), אשר אין בה פסול.

שלמה כהן, צו"ד
סגן בכיר בפרקליטות מחוז ת"א (אזרחי)

1001

תאריך: 21.6.2018

לכבוד

-במסירה אישית-

א.נ.

הנדון: חשבון מס [redacted] מתנהל ע"י [redacted] בלנין [redacted] ("החשבון")

הרינו למנות אליך בעניין שבנדון, כדלקמן:

1. מבדיקה שערכנו בחשבון שבנדון עולה כי חל גידול משמעותי במחזורי הפעילות בחשבון החל משנת 2016 ואילך.
2. לפיכך, בהתאם למדיניות הבנק, נבקש להמציא לנו חוות דעת של רוי"ח היצוגי לפי בחירתך מרשימת 100 רוי"ח הגדולים בישראל לפי דירוג חברת "דן" אגד בדרסטרט" לשנת 2017, אשר תתייחס לכל הנושאים הבאים:
 - 2.1 תיאור מפורט של הפעילות ומבנה העסק ובכלל זה התייחסות לטיב הפעילות והשירותים הכלולים בעסק, פרטי הלקוחות תוך התייחסות ללקוחות עיקריים וטיב השירות שניתן להם. ככל וקיימת פעילות מול הרשות הפלסטינאית נדרש לקבל פירוט נרחב לפעילות זו.
 - 2.2 כוח אדם וטכנאים המועסקים בעסק – מספר עובדים, זהות ע"ד ורוי"ח המלווים את העסק וכן זהות האחראי על איסור הלכנת הון (ניסיון, היקף משרה וותק מקצועי).
 - 2.3 הסבר להתנהלות העסק כעסק מורשה חלף רישום כתאגיד.
 - 2.4 הסבר לגידול במחזורי הפעילות בשנים האחרונות בעסק.
 - 2.5 אישור כי הלקוח עומד בכל התנאים המחייבים בהתאם לצו איסור הלכנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של נותני שירותי מטבע למניעת הלכנת הון ומימון טרור), תשע"ד-2014 בענין זה, נדרש פירוט באשר לתהליכי הדיווח שמבצע הלקוח לרשות לאיסור הלכנת הון, תהליך זיהוי הלקוחות, KYC, בדיקה מול הרשימות ואופן תהליכי ניטור ובקרה.
 - 2.6 אישור כי מוגשים דיווחים לרשויות המס כנדרש (ובכלל זה, דיווחים שנתיים למע"מ ומס הכנסה) וכי הדיווחים נבדקו ונמצאו תקינים.
3. הנך מתבקש להמציא לנו את חוות הדעת הנ"ל עד ליום 30.9.2018.
4. אין באמור לעיל משום מיצוי טענות הבנק ואו משום ויתור על טענות כלשהן, ואין באמור כדי לגרוע מזכויות הבנק על פי כל דין ואו מסמך.

בכבוד רב,

בנק לאומי לישראל בע"מ

25/6/18